

HISTORIAALLINEN AIKAKAUSKIRJA

114. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Anu Lahtinen

Toimitussihteeri: Heidi Kurvinen

Toimittajat: Johanna Ilmakunnas, Ville Kivimäki, Simo Mikkonen, Johanna Rainio-Niemi

Hallitus: Janne Virkkunen (pj), Marja Jalava, Risto Jussila, Petri Karonen,

Sari Katajala-Peltomaa, Kaarina Palojärvi

Ulkoasu: Miia Huttu

Historiallinen Aikakauskirja noudattaa tieteellistä vertaisarviointikäytäntöä.

www.historiallinenaikakauskirja.fi ■ ISSN 0018-2362

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

- Anu Lahtinen*, ”Rauhallisesti se on otettava” 121
Leila Koivunen ja Taina Syrjämaa, Esineet ja materiaali-
suus historiassa 123

Artikkelit

- Meri Heinonen ja Marika Räsänen*, Pyhän tuntu –
Aine ja aistimellisuus myöhäiskeskiajan uskontokult-
tuurissa 125
Johanna Ilmakunnas, Ompelupöytä – naisten arkinen
yllellisyysesine 1700- ja 1800-luvun Euroopassa 137
Ildikó Lehtinen, Puvut kertovat marien vaietusta
historiasta – Esinekeruu nälkävuosien Neuvosto-Venä-
jällä 151
Heini Hakosalo, Tubipommi ja rautlasi – Emotionaalisia
esineitä 1900-luvun alkupuolen suomalaisissa
tuberkuloosiparantoloissa 165
Tiina Männistö-Funk, Rykelmät – Työkäluehdotus
materiaalisten toimijoiden menneisyyden tutkimiseen 178
Visa Immonen, Sotkuinen aineellisuus – Menneisyyden
merkityksistä ja ihmiskeskeisyydestä esineiden
ajallisuuteen 190

Katsaus

- Maria Lähteenmäki*, Ilman historiantutkijoita ei ole
kansakuntaa – Sananen tiederahoituksesta ja
julkaisumittareista 201

Julkaisemisesta

- Johanna Rainio-Niemi*, Vastakkainasettelusta perusasioihin
– Akateemisesta julkaisemisesta kansallisen ja
kansainvälisen rajapinnoilla 213

Kolumni

- Markku Kekäläinen*, Nojatuolimatka ilua perikadon
maisemissa 219

Historian käyttö

- Pirjo Markkola*, Historiantutkimus ja menneisyyden
väärtydet 221
Simo Mikkonen, Historian käyttö ja väärinkäyttö 223

Haastattelu

- Jaakko Tahkokallio*, Kuinka kirjoittaa keskiajan historiaa
arkeologisten lähteiden avulla? – Haastattelussa Chris
Wickham ja Robin Fleming 224
Jaakko Tahkokallio, Keskiajan historia ja arkeologia – nä-
köalat Suomessa 231

Arvioita

- Jukka Korpela, Länsimaisen yhteiskunnan juurilla –
Jumalan laista oikeusvaltion syntyyn (*Marko Lamberg*) 232
Raija Sarasti-Wilenius, Dear Brother, Gracious Maecenas
– Latin Letters of the Gyldenstolpe Brothers (1661–
1681) (*Lauri Ockenström*) 233
Hanna Kietäväinen-Sirén, Erityinen ystävyys – Miehen
ja naisen välinen rakkaus uuden ajan alun Suomessa
(n. 1650–1700) (*Anu Korhonen*) 234
Tiina Kuokkanen, Vaatetuksen luokka ja sukupuoli
1600–1800-lukujen Oulussa – Historiallisen ajan
arkeologian näkökulma (*Anu Lahtinen*) 236
Leena Valkeapää, Vapaa kuin lintu – Emil Nervanderin
elämä (*Markus Hiekkänen*) 236
Grigoris Balakian, Armenialainen Golgata – Muistelmat
kansanmurhan vuosilta 1914–1916 (*Hannes Peltonen*) 238
Sari Hirvonen, Keisarin luostarista marginaaliin –
Valamon veljestö ja kansallinen identiteetti 1910–1939
– Sosiaalishistoriallinen tutkimus munkkiyhteisöstä ja
sen sopeutumisesta (*Marja Tuominen*) 239
Minna Harjula, Hoitoonpääsyn hierarkiat – Terveyskansa-
laisuus ja terveyspalvelut Suomessa 1900-luvulla
(*Mikko Jaubo*) 240
Kirsi Väinö-Korhonen ja Anu Lahtinen, Lemmen ilot ja
sydämen salat – Suomalaisen rakkauden historiaa
(*Pasi Saarimäki*) 242
Ville Kivimäki ja Kirsi-Maria Hytönen (toim.), Rauhaton
rauha – Suomalaiset ja sodan päätyminen 1944–1950
(*Anssi Halmesvirta*) 243
Tiedemaailma
Petri Paju, Digitaalista historiantutkimusta tavoittamassa 246
Heidi Kurvinen, Historiallinen Aikakauskirja kurkkasi
kirjastoon! 247
Antti Häkkinen, Kirje kentältä 247

Kansi: Porin keskustassa sijainnut jäätelökioski rykelmöityi vuonna 1953 erilaisten materiaalien esineiden ja käytäntöjen kanssa.

Jäätelöostoksille saavuttiin kesäpäivänä usein pyörällä. Kuvaaja: Pekka Kyytinen.

Kuva: Museoviraston kuvakokoelma, Pekka Kyytisen kokoelma. Kuva: KK5596:16.MT.53.46.